

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

A helyzet rövid leírása:

Egy szülő kereste fel Alapítványunkat azzal a kialakult helyzettel, hogy egy diákot társai nem fogadnak el az osztályban, iskolai zaklatás áldozata és fizikai erőszakot is alkalmaztak ellene. A szülő kérte a Gyermekjogi Központ javaslatát a kialakult helyzet kezelésére.

A szülőt a következőkről tájékoztattuk:

Hangsúlyoztuk, hogy Alapítványunk gyermekjogi megközelítést alkalmaz, mely szerint függetlenül attól, ki keres fel minket, mi az ügyben érintett gyerekek érdekeit képviseljük. Ennek megfelelően, a gyerekek jogait, szükségleteit az általa leírt helyzetben az alábbiak szerint tudtuk értékelni:

A rendelkezésünkre álló információk alapján a problémát úgy azonosítottuk be, mint:

- osztályközösségen belüli, kortársak közötti bántalmazás, erőszak
- osztályközösségen belüli verbális és érzelmi erőszak
- osztályközösségben a társas viszonyokban kialakult belső feszültség.

A fenti megállapítások alapjául azok az információk szolgáltak, amelyek szerint az osztály négy diákja 2017-ben súlyos, testi sérülést is okozó verekedésbe keveredett, amelynek következtében eltérő mértékben, de az érintett gyerekek mindegyike büntetést kapott.

A konkrét esetet megelőzően az osztályközösségen belül, rendszeres, visszatérő konfliktusok alakultak ki, amelyeknek állandó résztvevője a verekedésben érintett egyik gyerek volt.

Gyermekjogi értékelés:

Magyarországon három jogszabály mondja ki a gyermekekkel szembeni erőszakra irányadó zéró toleranciát (1991. évi LXIV. tv. a Gyermekjogi egyezményről, 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről, és a 2011. évi CXCV. köznevelési törvény). Oktatási intézmények esetén a törvényi rendelkezéseket konkrét formában a Házirend és a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza (az esetleges egyedi, egyéni szükségleteknek, szabályozási elvárásoknak megfelelően).

A gyermekekkel szembeni erőszak esetén 4 alapvető formát különböztetünk meg, amelyek között nincs hierarchia, tehát egyenrangú védelem illeti meg a 18 éven

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

aluli gyerekeket a fizikai, az érzelmi (lelki), és a szexuális erőszaktól, valamint az elhanyagolástól.

Ezek a jogi dokumentumok két irányú kötelezettséget rónak a gyerekek nevelésére, gondozására és felügyeletére jogosult és kötelezett felnőttek számára:

- (1) a gyerekek biztonságának, és erőszaktól való védelmének biztosítása;
- (2) a lehetséges erőszak események kialakulásának megelőzése.

Jelen esetben, a releváns dokumentumok és az előzményekben előadott eseményekre vonatkozó információk áttekintését követően a következő gyermekjogi értékelést tudtuk adni:

1. Az osztályközösségen belül kialakult helyzet, a rendszeres konfliktusok sértik a gyerekek erőszaktól való védelmére irányadó rendelkezéseket (a verbális, fizikai, érzelmi erőszak többféle formája, visszatérően, ismétlődően fordul elő, ami komplex problémahalmazt hoz létre).

2. A konfliktusok rendezésére igénybe vett pedagógiai eszközök és technikák eredménytelenek maradtak, ami miatt sérül a gyerekek erőszaktól való védelmére vonatkozó zéró tolerancia alapelve.

3. A diákok összeverekedésekor a rendelkezésünkre bocsátott információk szerint nem volt jelen tanár az udvaron, amivel az intézmény megsértette a saját Házirendjében foglalt előírását.

4. A Köznevelési törvény előírásai szerint a gyerekek védelmének, biztonságának és felügyeletének folyamatos szavatolása az iskola feladata. (Kntv. 4.§ 10. pont szerint: a gyermek, tanuló felügyelete a nevelési-oktatási intézményben: a gyermek, tanuló testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, a nevelési-oktatási intézménybe történő belépéstől a nevelési-oktatási intézmény jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként kötelező, a nevelési-oktatási intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt).

Az évek óta jelen lévő, elhúzódó konfliktus mielőbbi rendezése tevőleges, aktív magatartást kíván az intézménytől, amihez javasolt intézményen kívüli támogató szolgáltatások bevonása (tekintettel az eddig igénybe vett eszközök eredménytelenségére). Etekintetben javasoltuk az iskolai konfliktusokra és kortárs erőszak esetek rendezésére széleskörű tapasztalatokkal rendelkező Partners Hungary szervezettel való kapcsolatfelvételt.

5. A 2017-ben kirobbant verekedés az érintett tanulók terhére rótt kötelességzegésnek számít. Az ilyen jellegű magatartásokra az intézmény belső szabályzatai fegyelmi eljárás lefolytatását írják elő.

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

Az érintett iskola SZMSZ-e szerint ennek egyik első lépése lehet az egyeztetés ill. személyes megbeszélés a szülők és az érintett diákok jelenlétében.

Az általunk megismert információk szerint az érintettek részt vettek ilyen megbeszélésen, azonban az eljárásrend alapján nem tisztázott, hogy ez milyen eljárási cselekménynek számít.

Ha ugyanis "személyes megbeszélés" volt, akkor arról jegyzőkönyvnek kellett volna készülnie, ha "egyeztető eljárás" volt, arról előzetesen határozatban kellett volna a szülőket értesíteni.

Az érintett iskola SZMSZ-e ügyre vonatkozó szakaszainak a szülők által előadott eljárás semmilyen ponton nem felelt meg. Az írásos dokumentumok (jegyzőkönyv, határozat) hiánya pedig korlátozta a szülők panasztételi jogát.

Az érintett iskola házirendje szerint a szülőket panasztételi jog illeti meg. A szülő joga, hogy gyermekét érő bármilyen sérelem esetén panasszal, kérdéssel, kérelemmel forduljon az intézmény különböző szereplőjéhez (ideértve az intézményvezetőt is, a sérelem orvoslásának érdekében).

Nem hiszünk abban, hogy eljárások és jogi rendelkezések alkalmazásával önmagában lehet megoldást találni az ilyen típusú ügyekben. Az azonban fontos, hogy az intézményekre irányadó szabályok érvényesüljenek - főleg akkor, mint ahogy jelen esetben is, amikor az iskola belső szabályai nagyon jó színvonalúak, és alapvetően alkalmasak arra, hogy a gyerekek jogai érvényesüljenek és alapvető szükségleteik szerint rendeződjenek.

Gyermekjogi szervezetként különösen fontosnak érezzük hangsúlyozni, hogy az 1991. évi LXIV. tv. 3. cikkelye szerint minden olyan ügyben, amiben gyerek érintett, az ő legfőbb érdekének kell elsődlegesen érvényesülnie. Kortársak közötti konfliktus esetén a gyerekek esetében egyedileg felismerhető érdekek és szükségletek számbavétele nélkül ez az alapelv nem is juttatható érvényre, ezidáig azonban hiányzott az a rendezési eszköz, ami képes lenne az osztályszinten megjelenő "érdekek" feltérképezésére és értékelésére.

Ezért javasoljuk, a mediáció keretében történő rendezését. Az összeverekedés egy "cseppben a tenger". A konkrét ügy, és az azt megelőző konfliktus, tehát a kialakult helyzet csak egységként kezelve, valamennyi érintett bevonásával rendeződhet mindenki számára megnyugtató módon - és erre az SZMSZ, a Házirend és a Kntv. is lehetőséget ad (egyeztető eljárás címén).